

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponentský posudek*

Autorka práce: Aneta Latislavová

Název práce: Sociální sítě jako zdroj symbolického kapitálu

Vedoucí práce: Milan Tuček

Oponent: Jakub Grygar

Navržené hodnocení: F

.....

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Samotná výzkumná otázka není v práci jasně formulována.

V prvním odstavci práce autorka pouze uvádí, že se bude zabývat "spojením aktivity na sociálních sítích a symbolického kapitálu, který aktivita může produkovat" a že bude tyto aktivity chce analyzovat "z pohledu vnějších i vnitřních motivací uživatele a jeho dosavadními zkušenostmi se sociálními sítěmi" (s. 1). Chybí však podrobnější rozvedení takto formulovaného záměru, především pak jeho posunutí do oblasti výzkumného problému a následné výzkumné otázky:

- Proč je důležité zabývat se vztahem mezi aktivitou na sociálních sítích a symbolickým kapitálem?
- K formulaci jakého sociologického problému toto promyšlení vztahu mezi jednáním a symbolickým kapitálem může vést?
- Na jaké konkrétní otázky chce autorka hledat odpověď?

V úvodu práce autorka píše, že je jejím cílem "identifikovat motivace uživatelů a popsat jejich aktivitu na sociálních sítích" (s. 2). Postrádám však zdůvodnění toho, *proč je takováto identifikace motivací sociologicky důležitá*.

Závěr práce není vztažen k jejímu teoretickému úvodu.

Struktura práce má standardní podobu.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka pracuje s texty z různých vědních oblastí. Toto samo o sobě nevnímám jako handicap práce. Za problematické však považuji demonstovanou míru autorčina vhladu do klíčových oblastí jejího zájmu, především ve vztahu ke konceptu symbolického kapitálu. Ten je vhodně spojen s Bourdieu, avšak je představen naprosto nedostatečně, jako "kapitál prestiže a cti" (s. 4):

"Není postaven na jasně daných atributech, které by měli jedinci splňovat, ale záleží pouze na tom, do jaké míry jej rozeznávají a jakou hodnotu jim připisují ostatní. Může se jednat o vlastnosti, které jsou v dané společnosti či společenství relevantní a žádané, a proto jsou ceněna uznáním nebo autoritou v dané oblasti. Následně pomocí těchto nástrojů může svůj vliv ještě více posilovat a získat tak další výhody. Vzhledem k tomu, že je postaven na vlastnění dalších forem kapitálu, tak je i symbolický kapitál ve společnosti rozdělen nerovnoměrně a dále reprodukuje nerovnosti. Třídní rozdíly se projevují jako symbolické rozdíly. (Bourdieu, 1976)" - s. 4

Charakteristika kvalitativního výzkumu na základě encyklopedického hesla (s. 16). Tematická analýza, kterou autorka používá, je pak charakterizována pouze vágním odkazem na Hendelovy a Dismanovy učebnice uvádějící do oblasti sociologického výzkumu (s. 21, 35).

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Kvalitativní výzkum:

Formulované hypotézy (s. 16):

H1: Ženy více usilují o získání většího symbolického kapitálu na sociálních sítích.

H2: Aktivita na sociálních sítích bude vnímána jako zdroj symbolického kapitálu pro ty, jejichž přátelé budou také aktivní na sociálních sítích.

H3: Čím starší uživatelé, tím více se budou snažit usilovat o větší symbolický kapitál.

H4: Mladší uživatelé přikládají větší význam influencerům a jejich vlivu.

Jaký přínos má v kvalitativním výzkumu formulace hypotéz?

Lze na otázky formulované v hypotézách odpovědět na základě kvalitativního výzkumu?

Aneta Latislavová píše, že "Cílem rozhovoru bylo popsat zkušenosti respondentů s užíváním sociálních sítí a výsledná data jsou tak souborem subjektivních zkušeností a pocitů, popsány vlastními slovy respondenta." (S. 21) Z text práce mi není zřejmé, ***proč je důležité znát subjektivní zkušenosti a pocity účastníků výzkumu? Jak tyto informace pomohou odpovědět na výzkumnou otázku, resp. pomohou potvrdit či vyvrátit formulované hypotézy?***

Kvantitativní výzkum:

Relevance výzkumu je formulována vágně. Autorka jím chce "potvrdit a rozšířit" poznatky kvalitativního výzkumu (s. 34). Jako čtenáři mi uniká, ***proč je tyto poznatky potřeba potvrdit a o jaký rozměr je je potřeba rozšířit.***

V diskusi limitů dotazníkového šetření autorka uvádí obecně platná omezení tohoto způsobu vytváření dat (validita). Uvítal bych zde ovšem zdůraznění přínosu předchozího kvalitativního šetření, které se promítlo do formulace otázek v dotazníku. **Zvyšuje tento předchozí kvalitativní výzkum validitu odpovědí získaných na základě dotazníku?**

V textu práce jsem nenašel informaci o velikosti vzorku pro kvantitativní šetření.

V práci bych uvítal podrobněji popsany a vyargumentovaný postup konstrukce otázek v dotazníku ve vztahu k formulovaným hypotézám.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Klíčový koncept práce, sociální kapitál, není v práci dostatečně představen.

Veblen je v práci (s. 4) představen tak, že jeho Teorie zahálčivé třídy rozvíjí koncept symbolického kapitálu. Autorka opomíjí skutečnost, že Veblen, který zemřel rok před Bourdieovým narozením, na Bourdieu mohl jen obtížně reagovat.

Posuzovaná práce formuluje teze bez podpůrné argumentace. Např.: "Jednou z největších motivací pro užívání sociálních sítí je budování sociálního kapitálu díky komunikaci." (S. 13) - nevíme, na základě jakých argumentů je tato věta formulována.

Autorka uvádí, že výsledky jejího šetření nepotvrdily žádnou ze čtyř formulovaných hypotéz. To samo o sobě neznamená žádný problém. Za problematické však považuji skutečnost, že s tímto poznatkem autorka už dále nepracuje. Hypotézy přeci byly formulovány na základě nějaké teoretické úvahy. Co tento výsledek znamená pro sociologickou teorii studovaného jevu/ problému?

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Autorka neukazuje, že dokáže korektně pracovat s referencemi. Všechny odkazy v textu směřují čtenáře pouze na odkazované dílo, a to i tehdy, když předmětem odkazu není hlavní teze textu, na který je odkazováno, ale pouze jeho dílčí tvrzení. V žádném odkazu se tak autorka neuvádí konkrétní stránkování. Tento postup není korektní, protože výrazně ztěžuje možnost hlubší diskuse posuzované práce.

Odkazy občas nejsou součástí věty.

V seznamu literatury chybí informace o Bourdieu 1976 (odkaz na s. 4).

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

8. *Náměty na diskuzi při obhajobě práce.*

Prosím o přípravu diskuse ve vztahu k otázkám položeným výše v textu.

9. *Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému: [ ] Theses [ ] Turnitin [ ] Ouriginal (Urkund)*

Komentář k výsledku kontroly:

Celkové hodnocení práce:

Předložená práce nedokládá, že autorka dovede využívat zvolený konceptuální aparát k uchopení, analýze a interpretaci samostatně vytvořených dat. Text je nedostatečně či podprůměrně zpracovaný ve všech klíčových kategoriích:

- sociologická teorie/ konceptuální aparát není představen v dostatečné šíři a hloubce; autorka s ním nepracuje v analyticko-interpretacních pasážích práce;
- zvolená literatura je využívána pouze povrchně, na úrovni informací z abstraktů odkazovaných textů, bez doloženého vhledu do argumentace představené v odkazovaných textech;
- práce nemá jasně formulovanou výzkumnou otázku;
- zvolené metody tvorby dat a analýzy jsou představeny povrchně;
- analýza kvantitativních dat je omezena na slovní rekapitulaci číselných hodnot obsažených v jednotlivých tabulkách, autorka neusiluje o nalezení korelací či jiných vazeb mezi prezentovanými hodnotami;
- závěr práce neobsahuje diskusi autorčiných zjištění z provedených výzkumných šetření ve vztahu k teoretickému uchopení práce, především pak ve vztahu k pojmu symbolický kapitál.

Práci doporučuji ohodnotit stupněm **F**.

Datum: 25. 1. 2024

Podpis:

Jakub Grygar